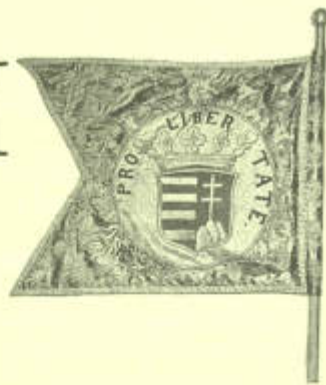

RÁKÓCZI

Hírvivő

A RÁKÓCZI SZÖVETSÉG LAPJA

SÁTORALJAÚJHELY BAJA MAJK KALOTASZEG
PANNONHALMA ESZTERGOM KÖRÖM NÓGRÁD
GLORIA VICTIS PAT' SZENTENDRE BERECSZÁSZ GYŐR

14. ÉVFOLYAM 2. SZÁM 2004. AUGUSZTUS

„A te kezében van szívdünk, Liram,
Döföd át szereteted nyílával,
Gyújtsd fel a lomhákat,
Vezesd vissza az eltévelyedetteket,
Világítsd meg a vakokat,
Lágyítsd meg a hajthatatlanokat,
Bátorítsd meg a habozókat,
Tanítsd a tudatlanokat,
Gyarapítsd bennünk a hitet,
Gyújtsd föl a kölcsönös szeretet
lángját,
S újra és újra kérlek,
Add, hogy szereteted gyarapodjék,
Hogy ez az isteni láng
Eméssze föl viszálykodásainkat.”

II. Rákóczi Ferenc

TARTALOM

Kidalolatlan magyar nyarak	2
Jubileumi közgyűlés	3
Rákóczi-ünnepség Beregszászon	3
A XIV. Esztergomi Anyanyelvi Tábor	3
A Kárpát-medencei Katolikus Kispap Táborról	4
Kárpát-medencei magyar történelemtanárok VII. nyári találkozójáról	5
A VII. Körömi Rákóczi Fesztivál	5
A IX. Majki Rákóczi-Nap	6
Értékek újján	6
Infoprogram 2004	7
Rákóczi nyomában Dél-Lengyelországban	7
Vasvári Pál emléknepok Kalotaszegen	8
Gloria Victis Rendezvénysorozat	8
Hatodik Pál Nyári Szabadegyetem	8
A bajai anyanyelvi táborról	9
Főiskolák tábor Szentendrén	10
Cultura Nostra ajándékozások	10
Magyar diákok és tanárok V. találkozója a Magyar Kálvárián	11
Felvidéki Nap a Magyar Kálvárián	11
Zárónyilatkozat	12
Közös ünnepség az unió csatlakozás alkalmából	12
A XXI. Nemzetközi Anyanyelvi Tábor Győrött	13
Dokumentumfilm Trianonról	13
Rákóczi József francia házassága	14
Bernard Le Galloch bemutatása	15
A felvidéki Kossuth-szoborokról	16

IMPRESSZUM

RAKÓCZI HÍRVIVŐ

A Rákóczi Szövetség lapja
Megjelenik negyedévenként 1500 példányban

Postacím: 1027 Budapest, Szász Károly u. 1. IV. 1.
Telefon: 201-3067, 212-8891
Főszerkesztő:
dr. Koltay András

Szerkesztőbizottság:
dr. Halz József, dr. Vigh Károly, dr. Ugron Gáspár

Honlap: www.rakoczi.com
E-mail: rakoczi@rakoczi.com

CUM DEO PRO PATRIA ET LIBERTATE

Ady Endre: Kidalolatlan magyar nyarak

Vajjon örökre így maradnak
Kidalolatlanul, rejtetten
Dalai a hű, bánatozó,
Napverte, bús, magyar nyaraknak?

Itt a néma kinszenvedésnek
Makacs ajka minden beszántás,
Elhamvadt könny a szik-föld pora
S minden nyár-nap egy halott ének.

Ki ért a halott-támasztáshoz,
Ki érti a jajos barázdát
S ki érti az őt, nyári Napot;
Amikor gúnyosan leáldoz?

Én ébresztgetem megbomolva,
Fejem nyugtatván ó nótáin,
E földet és úgy megőlelem,
Haként az én szívem volna.

S úgy áldozom Jézussá növe
Kincseim e szegény nyarakra,
Mint Jézus az ő bocsánatát
Csókokkal vétkes titkos nőre.

De hát örökre így maradnak
Kidalolatlan kegyelemmel
Dalai a hű, bánatozó,
Napverte, bús, magyar nyaraknak?

Járom a mezőt, járva-járom,
Ezernyi nyár leigáztottját,
Ős bánatát esengve lesem,
De a nótáit csupán várom.

Sír szélén állok: nézettek meg,
Magyar nyarak bennem alusznak
S örök, nyári titkot ástok el,
Majd, amikor engem temettek.

Telnek-múlnak az évek, elmúlnak a nyarak, és mi csak nem találunk rá a költő által is követelt dalra. Ha itt-ott valaki bele is kezd, gyorsan ott teremnek mások, hogy lehurrogják, vagy hamis énekükkel zavarják meg a tiszta melódlát. Miért, hogy nincsnek már milliók által énekelhető, milliók feje felett zengő, nagy, közös dalaink? Mikor tudjuk már gyűlölet nélkül kiénekelni magunkból minden nyomorúságunkat? Nem rövidlító célok által vezérelve, hanem a megoldás, a lezárás igényével? Mikor kerülhet a helyére a magyar ember lelkében mindaz, ami összezavarodott, amit összezavartak az elmúlt évtizedekben? Mikor fogunk tudni Trianonról, a két világháborúról, 1956-ról, a féldolgalas rendszerváltozásról, múltunkról és jelenünk-ről úgy dalolni, ahogyan kellene? Mikor jutunk egyszégre a határon kívül élő (nem kívül „rekedt”, hiszen jó helyen vannak...) magyarok dolgában? Tudjuk, magyarok vagyunk. Nem értjük az egységet. Felvidéki, erdélyi, kárpátaljai, délidőli barátaink is csak éppen olyan magyarok, mint mi. Magyar politikusokkal, magyar egységgel. De mégis: hát már soha nem daloljuk ki magyar nyarainkat?

Koltay András (főszerkesztő)

Jubileumi közgyűlés

A Rákóczi Szövetség 2004. május 15-én tartotta 15. éves, jubileumi közgyűlését. Idén a helyszín a budai Szent Margit Gimnázium színházterme volt. A közgyűlésre meghívót kapott a Rákóczi Szövetség valamennyi helyi szervezete, a felvidéki Célalpok, az együttműködő társzervezetek képviselői, valamint magyarországi egyházi és közéleti személyiségek.

A Közgyűlésen Halz József elnök mondott ünnepi köszöntő beszédet. Kiemelte, hogy a Szövetség 15 éves munkája során kitartóan foglalkozni a határon túli magyarság támogatása érdekében, ezek közül is legfontosabb az oktatás és az ifjúság nevelése. A köszöntőt követően Ugron Gáspár főtitkár felolvasta az írásban elküldött köszöntőket, így Orbán Viktor volt miniszterelnök, a Fidesz Magyar Polgári Szövetség elnökének, Dávid Ibolya, a Magyar Demokrata Fórum elnökének, Erdélyi Géza, a Szlovákiai Magyar Református Egyház püspökének üdvözlő sorait. Ezután köszöntő beszédet mondott Milován Sándor, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség alelnöke. A köszöntőket a Rákóczi Szövetség által „örökbe fogadott” Csókai férfikórus műsora követte, akik Rákóczi-dalcsokrot és a Rákóczi-Indulót adták elő, Kalmár Tibor feldolgozásában.

A Rákóczi Szövetség fennállásának 15. évfordulója alkalmából alapító tagjai, valamint a Szövetség munkáját nagyban segítők részére Rákóczi-emlékplakettet adományozott. Az okleveleket és a plaketteket Halz József és Ugron Gáspár adták át Balázs György, Csomós Gyula, Ébert Tibor, Horváth Sándor, Horváth István, Luszica Lajos, Major Zoltán, Mezey András, Rész Imre, Stefczer Elemér, Szabó Lilla, Szőke István, Tamáska Péter, Péczi Zsolt, Ullicsák Szilárd, Hamvai Árpád, Nagy Csaba, Pénzes Éva, Himmler György, Pálmány Béla valamint Hábel György részére. Kötöttetésben részesültek, de nem tudtak megjelenni: Duray Miklós, Pécsi L. Dániel, Szarka László, B. Kis Tamás, Kicsindi Enikő, Fehérmé Tamás Judit, Molnár Imre, Kóvári Dénes és Péntek László.

Ezt követően a Közgyűlés napirendi pontjainak megfelelően a jogszabályok által előírt formai követelményeknek eleget téve megtárgyalta és elfogadta a Rákóczi Szövetség Ellenőrző Bizottságának 2003. évi beszámolóját, a Rákóczi Szövetség 2003. évi gazdálkodási jelentését, a Csehországi és Szlovákiai Magyar Kultúraért Alapítvány 2003. évi beszámolóját, a Rákóczi Szövetség 2003. évi Közhasznúsági jelentését, a Rákóczi Szövetség 2004. évi munkatervét és költségvetését.

Rákóczi-ünnepség Beregszászon

A Rákóczi Szövetség beregszászi helyi szervezete rendezésében Rákóczi városában címmel idén is megemlékeztek a fejedelem születési évfordulójáról (ezúttal a 328.-ról).

Az ünnepség az egykori grófdudvar épületének falán elhelyezett Rákóczi-emléktáblánál kezdődött, ahol Valla György, a városi szervezet elnöke köszöntötte az egybegyűltöket. Beszédében hangsúlyozta: a magyar történelemnek négy olyan nagyja van, akiket Európa is elfogadott a maga hőseinek: a törökverő Hunyadi János, a költő és hadvezér Zrínyi, II. Rákóczi Ferenc és Kossuth Lajos. Közülük legmélyebben talán Rákóczi alakja inspirálta az európai szellemi életet.

A Rákóczi Szövetség beregszászi ifjúsági szervezetének tagjai Borbély Ilona vezetésével rövid történelmi-irodalmi összeállítást mutattak be a fejedelem életéről. Ezután ünnepi köszöntőt tartott Balogh József, a Rákóczi Szövetség elnökségi tagja. Ismertette

Rákóczi életútját, a fejedelem Kárpátalján eltöltött éveit.

Horváty Sámuel, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség városi szervezetének elnöke felszólalásában elmondta: az osztrák császár annak idején egy üres lapot küldött II. Rákóczi Ferencnek azzal a céllal, hogy amit ráír, azt teljesíti, bármit kérhet, az ország függetlenségének kivételével. A fejedelem nem fogadta el az ajánlatot.

Ezek után Teiger Gábor középiskolás tanuló szavalt el egy, az alkalomra írt verset. Zárásképpen a Petőfi Nyugdíjas Klub kórusa kurtizánokat énekelt, a jelenlévők pedig megkoszorúzták a fejedelem emléktábláját és elénekelték a Szózatot. Este a megemlékezők a művészeti iskola kávézójában zenés irodalmi műsoron vettek részt, majd a nyugdíjas klub zenekara húzta a talpalávalót a késeli órákba nyúlóan.

Csobolya József

MEGHÍVÓ

A Rákóczi Klub 2004. II. féléves programjaira

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, kedves Klubtársak
Szövetségünk Klubja szeptembertől folytatja rendezvényeit, amelyekre az alábbi időpontokban kerül sor a Magyarok Házában (Budapest, V. Semmelweis u. 1-3.), az 1. emeleti Bartók teremben:

2004. október 6. 17.00 óra

Léva egykor és ma (dokumentumfilm).

A lévai Irodalmi színház műsora.

A filmet kommentálja, és a műsort vezeti: Újváry László

2004. november 3. 17.00 óra

Kisebbségben Szerbiában.

Mi állhat a magyarverések hátterében?

Vendégek: Józsa László, a Vajdasági Magyarok Nemzeti Tanácsának elnöke

2004. december 1. 17.00 óra

Teadéltán. Beszélgetés a Rákóczi Szövetségről és a Klub programjáról

Minden érdeklődőt szeretettel várunk a Rákóczi Klub rendezvényeire.

Kérjük, a rendezvényekről tájékoztassák barátait, ismerőseiket,

hogy minél többen legyenek!

Egységben az erő!

Martényi Árpád

a Rákóczi Klub vezetője

Új helyi szervezetek

Az elmúlt hónapokban további helyi szervezetekkel bővült a Rákóczi Szövetség tábora. Május 27-én Csurgón, június 7-én Kassán, június 11-én Tiszaföldváron alakult új csoport. Május 28-án megújult a dunaszerdahelyi ifjúsági szervezet. Szeretettel köszöntjük őket és jó munkát kívánunk nekik a Szövetségen belül!

A Kárpát-medencei Katolikus Kispap Táborról

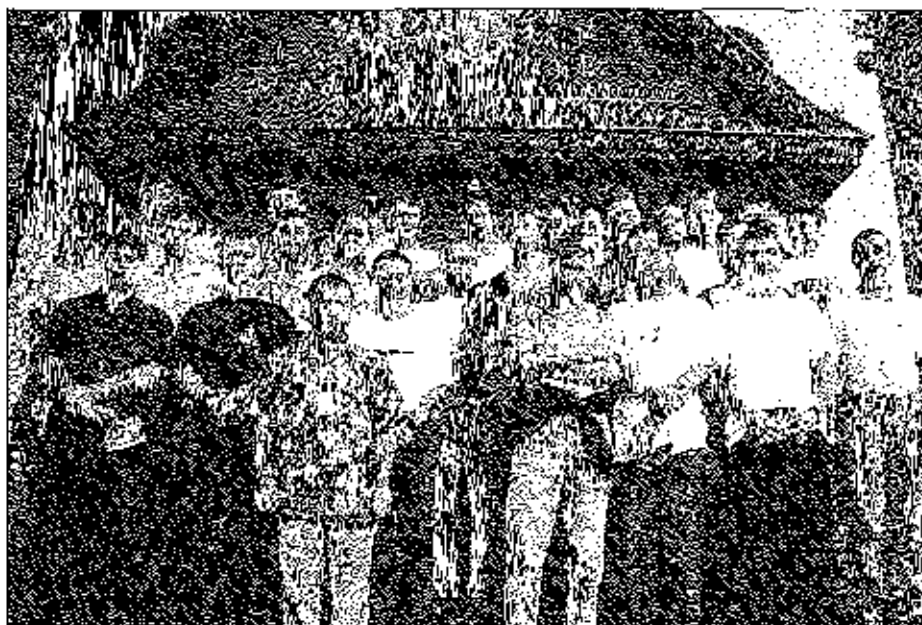
A Pro Iuventute - A Jövőért Alapítvány és a Rákóczi Szövetség 2004-ben 6-ik alkalommal szervezte meg a Kárpát-medencei Kispap Tábort 2004. július 13-17. között Pannonhalmán, amire a tavalyi 18 fő helyett idén már 31 kispap érkezett. Képviselettel magát Erdély, Felvidék, és még magyarországi kispapok is eljöttek a pálos szerzetes testvérek személyében. A Pannonhalmi Főapátság vendégszerzetéből a Tábor Idén is a Bencés Gimnázium kollégiumában tartottuk meg.

A tábor kedden délután Ambrus atya, mint házigazda és Ugron Gáspár főtitkár köszöntőjével és megnyitóival indult, amit egy jó hangulatban elköltött vacsora követett.

A Tábor idején minden este a Szegedi Tudományegyetem Vallástudományi Karának hallgatói előadásokat tartottak különböző vallástörténeti témakörökből. Így az első nap esti előadását Szilágyi Tamás tartotta. Előadása a sokakat foglalkoztató, de ennek ellenére homályos fedett témáról, az Iszlámról szólt. Röviden megismerkedhettünk az iszlám vallás kialakulásával, tanításával, a kereszténységgel való kapcsolatával, valamint külön ismertetésre került az iszlám kapcsolata a jelenkor terrorizmusával, valamint a fundamentalizmus jelenségével, társadalmi hatásaival.

Szerda délelőtt került sor a tábor hivatalos megnyitójára, amelyen jelen volt táborunk fővédnöke Dr. Beer Miklós Püspök Atya (váci megyéspüspök). A megnyitón a Püspök Atya nagy szeretettel köszöntötte azokat a kispapokat, akik első alkalommal vettek részt idén a Táborban. Hangsúlyozta, hogy a Tábor jó célt szolgál arra, hogy ne csak jól érezzék magukat a kispapok, hanem megismerkedjenek a Kárpát-medence más országgrésében élő, jelenleg más országban élő kispapokkal, egyben megismerjék a magyarországi katolikus egyházi helyszíneket, szokásokat. Püspök Atya minden kispapot arra buzdított, hogy legyen űr szolgálja közösségünk, vállalva ezzel a többletfeladatokat és az esetleges kudarcokat. Zárásként Püspök Atya sajnálatát fejezte ki, hogy a magyarországi szemináriumokba idén nagyon kevesen kérték felvételüket, azonban reményét fejezte ki, hogy 2005-ben sikerülni fog végre nagyobb létszámban magyarországi szemináriumokban tanuló kispapokat is megszólítani és vendégül látni a Táborban.

Az ebédet követően a Tábor résztvevői Győrbe látogattak, ahol megtekintették a boldog Apó Vilmos életművét bemutató kiállítás, majd átlátogatta a székesegyházba méltón köszöntötték a Könnyczó Szűzanyát. Ezt követően a Szent László királyunk hermája előtt, hódolatunkat kifejezve eléne-

keltük a székely himnuszt. Este a Szegedi Tudományegyetem Vallástudományi Karának hallgatói előadásokat tartottak különböző vallástörténeti témakörökből.

Csütörtökön kötetlenebb program következett, aminek keretében a kispapok körbe járhatták a Pannonhalmi Apátságot és olyan helyekre is bejuthattak egy idős bencés atya jóvoltából, ahol az apátság felteve őrzött kincseit tartja, többek között a Tihanyi Apátság alapító levelét, amely az első írásos magyar emlékeink közé tartozik.

Ebéd után Makuk János, a Beregszászi Magyar Máltai Szeretetszolgálat vezetője ismertette a Szolgálat hatékony tevékenységét Kárpátalján, valamint általánosabban bemutatta Kárpátalja földrajzi, gazdaságpolitikai és demográfiai helyzetét.

Délután Dr. Bolberitz Pál professzor úr, aki minden évben elfőn találkozni a kispapokkal, előadásában felvázolta az Európai Uniónak a kereszténység mellőzésével folytatott tevékenységének várható következményeit és jelen alakulását. Kihangsúlyozta, hogy az európai kultúra három pilléren: a görög filozófián, a római jogon és nem utolsósorban a kereszténységen alakult ki. E három pillér megléte napjainkban sem mellőzhető.

A pénteki napunk egész napos kirándulással telt. Délelőtt a Szombathelyre látogatás során Aigner Géza atya vezetésével meglátogatták a püspöki palotát, majd a székesegyházat. Dr. Konkoly István püspök atya vendégszerzetéből Szombathelyen ebédelhettek a kispapok. Az ebéd után a tragikus sorsú Brenner János sírjához látogattak,

ahol egy imával kértük közbenjárását az emberiségre bűneinek megbocsátásáért.

A délutáni órákban Balatonalmádiba utaztunk, ahol találkozhattunk a Rákóczi Szövetség elnökével, Dr. Halzl Józseffel. Sokak öröme maradt egy szűk fél óra balatoni fürdőzésre is. A balatonalmádi vacsora után Budapest felé vettük utunkat. A farsztonap után mindenki könnyen megtalálta alvóhelyét a Tihanyi Alapítvány Mathias Corvinus Kollégiumában, ezzel kezdetét vette a tábor második fordulójának is nevezhető budapesti programsorozat.

Szombaton délelőtt a Budapesti Németajkú Református Közösség meghívására a Hold utcában található 2001-ben felújított templomban fogadta a Balog Zoltán református lelkész Orbán Viktor egyházügyi főtanácsadója a résztvevőket. Előadásában hangsúlyozta a kereszténység szerepét társadalmunkban, valamint az egyházi személyek felelősségét a magyar társadalom formálásában, a polgári társadalom kiépítésében. Délben Illéssy Mátyas atya meghívásának eleget téve, százhalombattai látogatás során a város nevezetessége a Makovecz Imre által tervezett templomot tekinthették meg, valamint Metyi Atya ismertette a város múltját, jelenlegi társadalmi és vallási szerkezetét. Mindannyiunk örömeire a templomban szentmisén vettünk részt. Szombat este a tábor résztvevői megnézték Koltay Gábor rendezésében készült Trianon című dokumentumfilmet az Uránia Filmszínházban.

Vasárnap egymástól szomorú búcsút véve bevezetették az Idei kispap tábor:

Kiss Péter - Ugron Gáspár

Kárpát-medencei magyar történelemtanárok VII. nyári találkozója

Az idén hetedik alkalommal rendezte meg a Rákóczi Szövetség Oktatási és Ifjúságszervezési Csoportja Pannonhalmán a Kárpát-medencei magyar történelemtanárok nyári találkozóját, július 26-30. között. A rendezvény címe: „A felmentett végvár?! – fejezetek hazánk és Európa közös történetéből” volt. A nyári egyetem mintájára épülő konferencia elsődleges célját a magyar pedagógusok szakmai ismereteinek bővítésében, valamint a „határok nélküli” iskolai és személyes kapcsolatok kialakításában és megerősítésében határozta meg.

A rendezvényen több mint 100 fő vett részt, melyek közel fele a határon túli magyar területekről (Erdély, Felvidék, Délvidék, Kárpátalja, Horvátország) érkezett. A résztvevők számára a szállás, étkezés és részben az utazás költségeit a Rákóczi Szövetség fedezte.

A konferencia programja idén hazánk Európai Unió csatlakozásához kapcsolódott, annak történelmi vonatkozásait kívánta részletesebben megvizsgálni. A találkozón elhangzó előadásokkal, legújabb kutatási eredmények felhasználásával – a teljesség igénye nélkül – áttekintést kívántunk adni Magyarország és Európa közös történelméről az államalapítástól a csatlakozásig, különösen azon történelmi korszakokra fókuszálva, amikor a kapcsolat különösen intenzív, vagy hazánk számára meghatározó jelentőségű volt. A témaválasztás egyik célja, hogy hozzájáruljon egy realisabb „Európa-kép” kialakulásához, a magyar történelem európai keretek közé illesztéséhez.

A négynapos találkozó megnyitójára július 26-án délután került sor, a vendéglátó Bencés Főapátság nevében Hortobágyi Cirill bencés perjel mondott üdvözlő beszédet. Az előadások sorozatát Varga Csaba [Pázmány Péter Katolikus Egyetem] jogfilozófus előadása kezdte „Mértónak a sorshoz, alkalmasabb kiiktetés? Szellemünk és tudományunk állapotáról”

címmel, amelyben áttekintést kívánt adni hazánk jelenlegi helyzetéről, az unió csatlakozás okozta kihívásokról a szellem területén. A vacsora után Halzl József, a Rákóczi Szövetség elnöke mutatta be a szervezet munkáját, és sarkallta párbeszédre a határon túli magyarság helyzetéről a jelenlévőket. Az első nap programját szokás szerint egy vidám hangulatú történelmi vetélkedővel vegyes ismerkedési est zárta, mely alkalmas volt arra, hogy a tanárok összeméjék tudásukat és eltöltsenek együtt egy kellemes estét.

A program egy képzelt időutazásra hívta a hallgatókat az Árpád-kortól egészen a csatlakozási tárgyalások menetéig, így az előadók kronologikus sorrendben villantották fel a magyar és az európai történelem jelentős pillanatait. Szovák Kornél a Pázmány Péter Katolikus Egyetem kitűnő tanára Magyarország a keresztény népek közösségébe történt beilleszkedéséről tartott előadást, míg Pálffy Géza a „két pogány közt szemlélet” modernizálására tett – reméljük sikeres – kísérletet a tábor második napjának délelőtti. A nap második felében pedig a szövetség „Ház története”, a konferencia szervezésében is sokat segédkező Mészáros Kálmán (Hadttörténelmi Intézet) a Rákóczi-szabadságharc külpolitikai vonatkozásait részletezte a hallgatóságának, este pedig Kátai Zoltán énekmondó adott nagyszerű koncertet.

A következő napon Polych István (Szegedi Tudományegyetem) – az értékelőlapok tanúsága szerint – a konferencia legsikeresebb előadásának keretében mutatta be Európa és az 1848-49-es forradalom és szabadságharc kapcsolatát, amelyet Tókéczki László (Eötvös Loránd Tudományegyetem) a dualizmus koráról, és Ravasz István (Hadttörténelmi Intézet és Múzeum) a két, azaz, az előadás „konceptiója” szerint valójában egy világháborúról tartott hasonlóan nagyszerű előadása követett. Az előadásokhoz kap-

csolódóan került este bemutatásra Koltay Gábor Trianon című dokumentumfilmje, amelyet a legsikeresebb kiegészítő programnak választottak a résztvevők.

A sikeres előadásokat folytatva csütörtök délelőtt Szerencsés Károly (Eötvös Loránd Tudományegyetem) mutatta be Magyarország és Európa történetét 1945 és 1990 között. Mivel Némethi Zsolt, az Országgyűlés Külügyi Bizottságának elnöke sajnos más irányú halaszthatatlan elfoglaltsága miatt nem tudott eljönni, Szerencsés tanár úr előadása – a hallgatóság legnagyobb öröme – mind időtartamában, mind pedig a feldolgozott korszakot tekintve jelentősen túlereszkedett az eredetileg tervezettnél, és közel délig tartó kötetlen és jó hangulatú beszélgetésbe torkollott. Délután a résztvevők Komáromba kirándultak, ahol előbb megtekintették a Monostori erődöt, majd – sajnos vízum hiányában a délvidéki és kárpátaljai kollégák nélkül – rövid revkomáromi városnéző sétát tehettek. A találkozót a „szobakásos” Kor-Zár koncert zárta, amely hajnalba nyúló jókedvű búcsúesté alakult át.

A tábor és a programok sikerét igazolja, hogy az előadásokat nagy számban látogatták a résztvevők. A szervezők a találkozó végén értékelő íveket osztottak ki a vendégeknek melyeken többek között a programok színvonalát és a szervezők munkáját lehetett minősíteni. Az értékelők nagy többsége elégedett volt a rendezvennyel és jelezte, hogy jövőre is szívesen részt venne a programon. Elmondható, hogy talán az eddigi legjobb hangulatú pannonhalmi történelemtanár találkozó volt az idej.

A konferencia megvalósulását a következő szervezetek támogatták: Apáczai Közalapítvány, Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Nemzeti Évfordulók titkársága, Oktatási Minisztérium

Petri Zsolt, Gál Éva

A VII. Körömi Rákóczi Fesztivál

A Rákóczi szabadságharc 300. évfordulója jegyében rendezett VII. Körömi Rákóczi Fesztivált a Miskolci Rákóczi Szövetséggel közösen szerveztük meg.

Az ünnepség folyamán ökömenikus istentisztelet keretében lepleztük le a történelmi emlékpark újabb létesítményét, II. Rákóczi Ferenc egyetlen unokájának, Jozefa Saroltának emlékkeresztjét, Nemes Sándor alkotását. Az emlékkeresztet Mészáros Domonkos ungvári plébános áldotta meg. A vendégek ezután megkoszorították a Rákóczi emlékoszlopot a Vajai Táróató Egyesítés közreműködésével.

Ugyancsak az ünnepség folyamán került sor Tolcsy László Rákóczi-fantáziájának magyarországi ősbemutatójára.

Az ünnepi menetet a Kisgyőri Történelmi Lovas Egyesület gyalogos és lovashusár tagjai vezették fel. Őket követték a népviseletbe öltözött népi táncosok és népdal kórusok csoportjai határainkon innen és túlról.

Az ünnepség fővédnöke és szónoka, Pekár István elnök úrral együtt eljött a Duna Televízió forgatócsoportja, akik rögzítették a műsort. Ugyancsak jelen voltak a regioná-

lis televízió munkatársai, valamint a megyei újságok kikioldói.

A délutáni kulturális műsor védnöke Kormos Dénes volt, a megyei közgyűlés elnöke. A népdal- és népi tánc együttesek műsora a tiszaiújvárosi majorettek fellépésével vette kezdetét.

A helybélieken kívül az egész napos ünnepségen mintegy 600 vendég vett részt, akiket a délelőtti műsor után az egyesületünk nőtagjai által készített ebéddel vendégtük meg.

Tóth Tibor

A IX. Majki Rákóczi-Nap

2004. július 24-én, immáron kilencedik alkalommal került megrendezésre a „Majki Rákóczi-Nap” a Kamalduli Műemlék-együttes belső udvarán, Dr. Halász József elnök úr fővédnöksége alatt. A szép számú közönséget a nagykeri tárogatók előadása fogadta, melyet nemzeti imánk a Hímnusz követett. Sajó Sándor: Magyarok lenni című versét Varga Réka, az orosz-lányi Lengyel József Gimnázium tanulója szavalta el. Ezt követően Nagy Csaba, a régi szervezet elnöke és Rajnai Gábor Oroszlány város polgármestere köszöntötte a megjelenteket. Martényi Árpád a Rákóczi Szövetség szervezeti titkára beszédében méltatta a fejedelmet, majd a Szövetség tevékenységét és feladatait ismertette. Ünneplő szónoklatában Dr. Tempfli József nagyváradi megyéspüspök II. Rákóczi Ferenc mélyen vallásos emberi nagyságáról emlékezett meg, majd az erdélyi magyarság szomorú helyzetét vázolta. A Határon Túli Magyarok Hivatalának képviselőjében Tóth János szaknancsádó fejtegette ki álláspontját az elszakított nemzetiségek helyzetéről, és példamutató emberi tartását, példaeértékű hazafiu nagyságát dicsérte. D.

Rálóczy Rozália muzeológus előadásában rámutatott a számítéstechnika is a hazájáért aggódó kitűnő hadvezérré. A rendezvényt a Lévai Juhász Gyula irodalmi Színpad két részben előadott műsora színesítette, melyben felvidéki magyar szerzők és Márai Sándor műveiből adtak elő részleteket. Az előadásokat a Rákóczi emléktábla koszorúzása, míg az ünnepséget a Székely himnusz és a Szózat zárta. A méltóságteljes megemlékezésen a neves előadókon kívül több hazai és határon túli prominens személy is tiszteletet tette. Így jelen volt Vitéz Szendrő Péter, a Horvát Miklós által alapított Vitézi rend Komárom-Esztergom megyei székhelyének vezetője, Bányai István nemzetőr dandártábornok, Kalotáné Gajdóczy Rita a Műemlékek Állami Gondoksa osztályvezetője, Budai János költő, Polhammer László a süttői és Zsoldosné Kirsyhéne Illdikó a kecskédí Rákóczi Szövetség elnöke. A közönség soraiban láthatunk felvidéki barátainkat is, Török Alfrédet a CSEMAKOK lévai alapszervezetének elnökét, Újváry Lászlót a lévai

Revicky Népfőiskolai Társaság elnökét, Szabóné Jozefin Edit költőnőt Bátorkeszliből, Halló Józsefet a Száva és Vidéke Népfőiskolai Társaság elnökét, Balogh Gábor (polybalog) és Kottlitz László Nagyker település polgármestereit.

Nagy Csaba

Értékek útján

A közel harmincéves olvasótáboros múlttal rendelkező salgótarjáni Balassi Bálint Megyei Könyvtár idein már 11. alkalommal szervezte meg a Nógrád megyei és határon túli középiskolások önismereti – közösségépítő – kultúr-történeti olvasótáborát.

Az „Útjaink, állomásaink – az európai szellemiség értékei” című tábor közel negyven résztvevővel, 2004. július 7-16. között került megrendezésre.

Táborunkat több más alapítvány, szervezet, intézmény mellett anyagilag támogatta a Rákóczi Szövetség és a Csehországi és Szlovákiai Magyar Kultúráért Alapítvány is, amit a táborban részt vevő diákok, itthoni, valamint határon túli szervezőpartnereinkkel együtt ezúton is hála-lásan köszönünk.

Olvasótáborunk ez évi célkitűzése a fiatalok európai értékrendjének tudatosítását, erkölcsi magatartásuk fejlődését, műveltségük elmélyítését, közösségi-közéleti szereplésük való felkészítését és értékes jövőépítését szorgalmazta.

Hasznos együttgondolkodásra, Fábrián Zoltán író találó kifejezésével élve, lélekpendítésre hívtuk meg azokat a fiatalokat, akiknek az önépítést, személyiségük fejlődését segítő programok még a nyári szünidőben sem jelentenek terhet, azokban érdeklődéssel és örömmel vesznek részt.

Magyarország, Szlovákia, Románia és Szerbia-Montenegró különböző magyar településeiről érkezett diákok a kiscsoportos és a közös foglal-

kozások kereténél között izgalmas gondolatcserét folytattak arról, hogy milyen formában és miként tudják az európai szellemiség értékeit gyarapítani, milyen esélyeik, elképzeléseik vannak a közös építés jövőjéről vonatkozólag. Ennek előkészítését szolgálta a tábor előtt kapott egyéni feladat is, ahol az „Az én Európám” címmel készítették fogalmazást. (Az írások közül néhány bekerült a tábor szöveggyűjteményébe is.)

Nemcsak az „együtt vagyunk”, „mit ér az ember, ha magyar?” és a „mi dolgunk a világon?” gondolatvilágát erősítő közösséget formálunk meg, hanem segítségül hívtuk az európai, a nemzet kultúrára erkölcsi tartópillérként szolgáló értékeket és teljesítményeket. E célból került sor a tábor közvetlenül megelőző szlovákiai kultúr-történeti barangolásra. Az irodalmi – művészeti hagyományápolás nemes céljait követve jártuk be a Felvidék jeles alakjaihoz (Szencl Molnár Albrecht, Kodály Zoltánhoz, Kassák Lajoshoz, Balassi Bálinthoz, Jókai Mór-hoz, Madách Imréhez) kötődő emlékhelyeket és találkoztunk a régió szellemi életét meghatározó magyar személyiségeivel (a teljesség igénye nélkül: Grendel Lajos, Szigeti László, Hodossy Gyulával, Lanstyák Istvánnal, Tóth Károlyval) és intézményeivel. Programjainknak otthont adott a pozsonyi Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeuma, a somorjai Fórum Intézet, a dunaszerdahelyi Vámbéry Irodalmi Kévéház és az alsósztrigovai Madách Múzeum. Utunk során élményt jelentett a magyar közösségek (Komárom, Rozsnyó, Somorja, Duna-szerdahely, Érsekújvár, Szenc, Deák, Galánta) példamu-

tató, értékeket ápoló, megmentő és építő tevékenységének megismerése.

A kiránduláson szerzett ismeretek, tapasztalások gyűjtése megalapozta a salgótarjáni táborhelyen eltöltött napjainkat. A hajdan volt táborosokból álló, nagyszerűen együtt dolgozni tudó táborvezetőség sajtós, olvasótábori módszerekkel, eszközökkel és programformákkal, elismert szakemberek, meghívott előadók segítségével, a táborozók lelkes együttműködésével idén is sikeresen valósította meg kitűzött céljait.

A fiatalokat körülvevő bizonytalanságokra velük együtt kerestük a választ, fogódzókat adtunk az előttük álló új utak, lehetőségek megnyitásához, feltáráshoz, az egyéni és a közösségi sorsépítés tudatos vállalásához. A tábor meghatározó hagyományai, közösségi játéka, a keretet adó parlament játék, a záróműsor, valamint a közösen megélt élmények, tapasztalatok, igen nagy hatással voltak a résztvevőkre. Ezt bizonyítja a táborozás alatt született Krónika írásai, riportjai, versei, novellái és illusztrációi mellett a táborzárót követő, szülőktől, gyerekektől jövő köszönetek is.

A könyvtárunk által szervezett olvasótábor egy igazi léleképítkezési folyamat, az értékes ember élet megélésének olyan mintája, amely hatással van a táborozók szűkebb-tágabb környezetére, határon innen és túl közösségeire. Fontos, hogy évről-évre minél több fiatal érinthessen meg az olvasótáborozás különleges élménye.

Gyetvainé Szorcsik Angéla

Infoprogram 2004

A kárpát-medencei magyar középiskolák IX. informatikai versenye

A Füleki Gimnázium és a Pénzügyi és Számviteli Főiskola Salgótarjáni Intézete, a Szlovák Oktatási Minisztérium a Rákóczi Szövetség segítségével 2004. április 23-25-én már kilencedik alkalommal rendezte meg Füleken és Salgótarjában a szlovákiai magyar középiskolák országos számítástechnikai versenyt nemzetközi részvétellel az Infoprogram 2004-et. A szlovákiai magyar középiskolák versenye immár a Kárpát-medencei magyar középiskolák informatikai versenyévé nőtte ki magát.

A levelező fordulókban (2003. október – 2004. március) jobbnál jobb megoldások érkeztek a benevezett iskoláktól. Ennek alapján került sor aztán a verseny döntőjére, immár hagyományosan Füleken és Salgótarjában.

A döntő háromnapos rendezvény, mely idő alatt a fent említett szervezetek biztosi-

tolták a versenyzők és kísérő tanárok teljes ellátását, szállítását a két helyszín között, a versenyhez szükséges gépparkot és a verseny díjait a támogatók segítségével. A versenyzők programozói és felhasználói kategóriába indultak, valamint az iskolák vetélkedőjében.

Péntek délután rögtön Nógrádi gondolatok című konferenciába csöppentek bele a résztvevők, melyen aktuális témákkal kapcsolatos előadásokat hallgathattak meg. Oster Jaroslav InfoConsult Kft., a személyes adatok védelméről, Gergely István, Strömfeld GT Salgótarján a koronaékszerrekről, Tóth Ilhamét, Kőbalkút, az Extranet rendszeréről, Gubán Miklós, BGF PSZF tanszékvezető tanára Solver lehetőségeiről beszélt a hallgatóságnak.

Az idei döntőben a levelező forduló alapján 17 középiskola 45 csapata (90 diák, 29 tanár, 10 zsűritag, 10 szervező) vett

részt. Ezt mi óriási eredménynek tartjuk ismerve a szlovákiai magyar középiskolák informatikai helyzetét. A levelező forduló eredményei alapján a külföldi iskolák teljes jogú tagként vehettek részt a döntőben.

A résztvevő tanárok számára már hagyományosan a versenyen párhuzamosan szakmai továbbképzést is szerveztünk.

Tomolya Róbert

Rákóczi nyomában Dél-Lengyelországban

A Rodostó Alapítvány szervezésében és Szövetségünk közreműködésével 2004. május 5-9. között 45 fős delegáció utazott Lengyelországba a Rákóczi- és a Balassi-évforduló kapcsán.

A küldöttség vezetője Szičnė Tóth Kornélia volt, a Rodostó alapítvány elnöke. Képviseletét a Nemzeti Kegyeleti Bizottság, a Nemzeti Múzeum, Hadtörténeti Intézet, a sárospataki Rákóczi Múzeum. A programot összeállította és az egész úton kalauzolt Kovács István, volt krakkói főkonzul.

Szövetségünket tizenkét fő képviselte, Dr. Tamás Edit, Mészáros Kálmán, Benke István, Kalász György, továbbá Kovács Zoltán tárogatóművész vett részt az utazáson. A csoport igen jól szervezett volt, zászlókkal, koszorúk-

kal, hangszeres és énekes szólistákkal, felkészült történésekkel és a Krakko környékén „fogalomnak számító” Kovács István úrral. Ennek megfelelően városi előjárók, polgármesterek és önkormányzati testületek, intézeti igazgatók, múzeumvezetők, vár- és kastélytulajdonosok fogadták küldöttségünket megadva mindig és mindenhol a küldöttség és Kovács István rangjának (több helyütt díszpolgár, de mindenhol köztiszteletben álló személy) megfelelő tiszteletet.

Jártunk Sieniawian és Jaroszlóban, ahol Rákóczi emlékhelyeket kerestünk fel, ahol emlékeztünk és koszorúztunk. A szabadságharc előtt és után Lengyelországban lett menedéket a Habsburgok által üldözött fejedelem, különösen Sienlowsky gróf segítette sokat a politikai és emberi kapcsolatokban, és anyagilag is támogatta a szabadságharcot. Jaroszló (Jaroslaw) kiemelt helyet foglal el a Rákóczi-kultuszban, minden középülethez fűződik emlék és emléktábla is jelzi e különös kapcsolatot. Ezeket felkerestük, megkoszorúztuk és tárogatózó mellett emlékeztünk.

A mástik évforduló Balassi Bálint nevéhez fűződik, ő 450 éve született [1554] Zólyom várában. Szület 1572-ben birtokot vásároltak Dél-Lengyelországban, tulajdonukba került Kamieniec vára és a környék több falva. Jó kapcsolatokat ápoltak a debnéi kassátlyt birtokló Wesselényi családdal. Sokat tettek birtokuk felvirágoztatásáért, ezért az

utókor hálaival emlékszik vissza rájuk. Balassi több versét írta itt, ezen a tájon. Kovács István áldásos működésének köszönhetően ezek és más versek ma már lengyelül is olvashatók, továbbá több helyen állítottak emléket a költő katonának.

Balassi emléktáblák előtt tisztelegtünk. Nowy Zwigródon, Debnóban, a kamienieci várában és Krakkóban. A kamienieci várában lévő dombormű alkotójától (Synek úr) ajándékba kapta a Szövetség a tábla nyitott mását. Mindenhol beszédek, versek és dalok színesítették a rögtönzött ünnepségeket.

Ha már arra jártunk, akkor Jaroszlóban tisztelegtünk Czedomsky Leon 48-as honvédtiszt emléke előtt, Gorlicében, az I. világháborús hősi temetőben emlékeztünk mély átéléssel, Krakkóban Hedvig és Kinga magyar királynők áldott emlékének adóztunk, majd Szczawnicában [Szczawnyca] a híres üdülőhely alapítójára, Szalay Józsefre emlékeztünk, végül Medec várában a Pálóczy-Horváth családról emlékeztünk meg.

Az utazás dús programot adott, hozzájárult a két nép testvéri barátságának elmélyítéséhez, emberi és testvéri kapcsolatok szövődtek. Ott is tudják ma már, hogy van egy Rákóczi Szövetség, amely a kisebbségben élő magyarok segítségén túl a Rákóczi-kultusz ápolásáért is sokat tesz.

Martényi Árpád

Vasvári Pál emléknapi Kalotaszegen

A körösfői Rákóczi Kultúregylet és a Rákóczi Szövetség kalotaszegi szervezete szervezésében 2004. július 3-4-én megrendezésre került a „Vasvári Pál Emléknapi Kalotaszegen” című emlékülneptés. A Rákóczi Szövetség szigetvári szervezete örömmel vette a meghívást az emlékülneptésre. Busszal, 30 fővel képviseltettük magunkat. A történelmi diákvetélkedőre „Ki tud többet Vasvári Pál életéről és haláláról?” – a szigetvári Zrínyi Miklós Gimnázium és Szakközépiskola 3 fős csapatát vittünk magunkkal, továbbá a szigetvári Tündi Lantos Sebastyán Általános Iskola végzős tanulóit, Berta Balázs versmondót.

Mi köze Vasvári Pálnak, a márciusi ifjúnak ehhez a vidékhez? Itt halt hősi halált egy útközben az általa szervezett Rákóczi szabadcsapat többi magyar honvéd mártírjával együtt, egy közeli fennsíkon, 1849 nyarán. Magyarvákon, Bánffyújnyadon, Körösfőn, Kalotaszentkirály és Magyargyerőmonostor községekben. Úgy éreztem, mintha egy valaha volt szépséges gyermekkorba érkeznek vissza, gyermekkorunk rokon felújába, egyfajta anyagi szűkösségre, de csodálatosan melegszerű emberek közé, az általam korábban nem ismert reformátusság erősen összetartó közösségébe.

Idé érkezünk július 2-án mi, szigetváriak. Útközben Nagyváradon megreklámtuk a római katolikus szűkösségházat, valamint a „Körösparti Párizs” régi sétálóutcáját, a Korzót. Másnap, szombaton Körösfőn történelmi diákvetélkedővel indult a nap. A vetélkedő közös kirándulással folytatódott a „Vasvári Havas”-ra – Magyargyerőmonostor, Magyarvákon, Kiskalota, Nagykalota, Bétes, Jósikafalva, Belső Vízoromú, Bánffyújnyad, Körösfő útvonalon. Vezetőnk Péntek László, a Körösfői Rákóczi Kultúregylet elnöke volt, a hely és a történelmi kitérő ismerője. A csatateren, a Belső tavon

megkoszorúztuk a Hősök nyughelyét. A vetélkedőn csapatunk negyedik helyezést ért el.

Este Magyarvákon ünnepi istentiszteleten vettünk részt. Nagytiszteletű Lukács Ferenc tiszteletes, a Rákóczi Szövetség kalotaszegi szervezőtőnék elnöke hirdette az ígét. Kopjafagyűjtemény avarása, valamint koszorúzási ünnepség keretében magyar koronás címeres zászlót ajándékoztunk a kalotaszegi Rákóczi Szövetségnek. Az ünnepségen Berta Balázs elszavalt Arany János: Koldusének című költeményét. Fogadás következett a Csűrös Kertben, melyen a vendégek ismerkedtek egymással. Táncházzal zárult a nap a késő éjjeli órákban.

Vasárnap a Rákóczi Szövetség támogatásával megvalósított Vasvári emlékszoba megtekintésével indult a nap Körösfőn. Majd a körösfői erdő templomban ünnepi istentiszteletet tartott Ferenc László, a kalotaszegi református egyházmegye esperese.

Berta Balázs versmondásával kezdődött az emlékezés és a koszorúzási ünnepség a templomdomb alatti Vasvári kopjafánál. Az ünnepi beszédok elhangzása után közös ebéd és díjak, oklevelek átadása következett.

Az ünnepségeken részt vett és felszólalt Halzl József, a Rákóczi Szövetség elnöke és Kun Ferenc alnöke is. Halzl Józsefnek a Rákóczi Kultúregylet Vasvári Díjat adott át. Ott voltak a rendezvényen a pillscsabal és a salgótarjáni Rákóczi Szövetség képviselői is.

Vasárnap, a hazaindulás után Aradnak vetélkedt az irányt, ahol megtekintettük a Szabadság Emlékművet és a Vesztőhelyet.

A néhány együtt töltött nap élményekben, eseményekben gazdag volt, új kapcsolatokkal bővítve zárult.

Folytatása következik!

Vida József

2004. október 21-24. Glória Victis Rendezvénysorozat

A Rákóczi Szövetség az Idei esztendőben is megrendezi a hagyományokhoz híven a „Glória Victis” rendezvénysorozatot. A programokra október 21-24. között kerül sor a Budapesti Műszaki Egyetemen. Az ünnepségsorozat célja, hogy az 1956-os forradalmat az egész magyarság történelmének részévé tegye, mint a magyar ifjúság kiemelkedő ünnepét. Ezt a célt szem előtt tartva mintegy 800-1000 határon túli magyar fiatal látunk vendégül három napig, akik Budapesten találkoznak majd az anyaországi társaikkal. Az erdélyi, felvidéki, délvideki és kárpátaljai fiatalok útját az adott régió ifjúsági szervezetek bonyolítják.

2003. október 22.-e délután programja

1956. október 22-én a Műegyetemről indult útjának a szabadság. Ezt követjük mi is 1993-óta minden évben!

2004. október 22-én délután 15.00-kor kezdődik a Műegyetem 1956 Alapítvány és a Rákóczi Szövetség közös ünnepi megemlékezése az 1956-os forradalom és szabadságharcról a Budapesti Műszaki Egyetem Központi (BME) Központi Épületének („K.Ép.”) aulájában (Budapest, Műegyetem rakpart).

Az ünnepség a hivatalos állami ünnepségsorozat része, jelen lesz a magyar közélet több nyolc személyisége is. A műegyetemi megemlékezést a Rákóczi Szövetség hagyományos fátylós felvonulása követi a Bem térre, ahol 18. órától az ünnepi műsor kezdődik, amelynek része a Bem szobor hagyományos megkoszorúzása.

Szeretettel várunk mindenkit!

(További információ: A Rákóczi Szövetség központjában, vagy a www.rakoczi.com internetoldalon)

Hatodik Pati Nyári Szabadegyetem

Az idén a Magyar Ifjúsági Közösség Paton tartotta meg első nyári rendezvényét, június 28. és július 3-á között, melyet még két másik szabadegyetem is követ.

A rendezvény első előadását, kedden Vanóó Ildikó, a nyitrai Konstantín Egyetem Hungarisztika Tanszékének tanára tartotta. Az érdeklődők kitölthettek egy kérdőívet, arról hogyan használnak bizonyos beszédhelyzetekben egyes kifejezéseket, szavakat, illetve szubjektív és objektív véleményt mondhattak saját nyelvhasználatukról. Megtudtuk, miért fontos a nyelvi regiszter helyes megválasztása a beszélők szempontjából. Mindenki egyetértett azzal, hogy másként beszélünk barátainkkal, szüleinkkel, és másként egy felvidéki magyarral, vagy egy magyarországgal.

Másnap, szerdán a táborda látogatott Puskás Tünde doktorandusz, aki felmérést készít a diaszpórában élő svédországi magyarok nemzeti öntudatáról, és ezt hasonlítja össze a felvidékiek nemzeti öntudatával.

Este Zsapka Attila, Sotkovszky Lajos és Emmer Péter Böröczky Mihály verselt adták elő megzenésítve. Vesszőfutás című műsorok után előadták a magyar szépirodalom néhány gyöngyszemét, így hallhattunk megzenésítve többek között Petőfi verset és Tompa Mihály Gólyához című költeményét is.

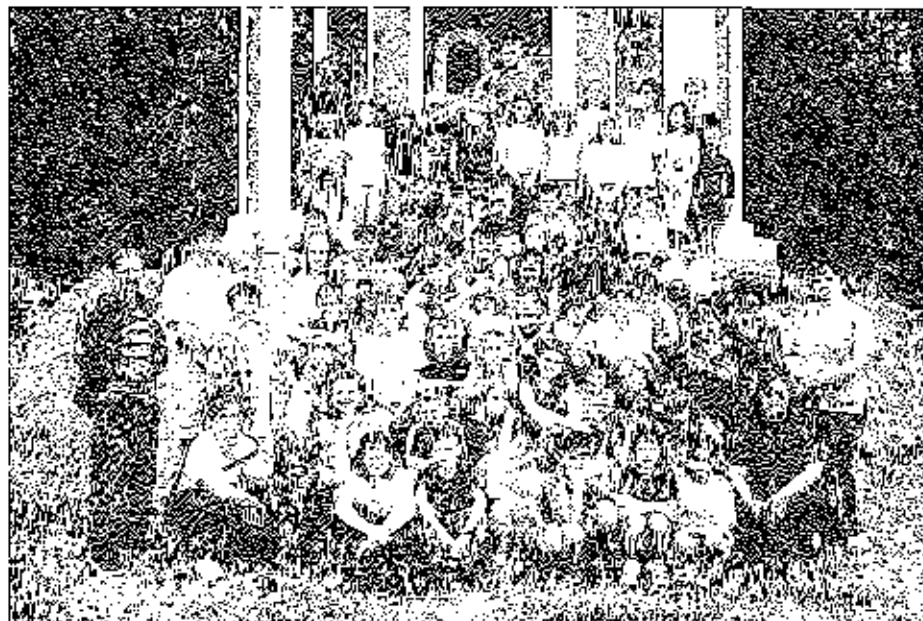
A Benes dekrétumokhoz vezető útról és a törvények által kialakult helyzetről, beszélgethettek a résztvevők július 1-én Elek Józseffel, a komáromi Selye János Gimnázium történelemtanárával.

Még a nap folyamán a táborda látogattak a Rákóczi Szövetség munkatársai is, akik – kötetlen hangulatú beszélgetésen – ismertették meg a Szövetség célkitűzéseivel az érdeklődőket, és szóba került a MK alapszervezeteinek vezetőivel tartott – az eddigiekben is gyümölcsöző – kapcsolat még szorosabbá fűzése.

A pati polgármestert, Németh Zoltán pénteken láttuk vendégül. A polgármester elmondta, jó lehetőségeket lát abban, hogy a térség (mind a szlovákiai, mind pedig a magyarországi falvak a Duna mentén) szorosabban együttműködjön, akár csak kulturális rendezvények szintjén is, de a gazdasági együttműködést sem zárta ki. Az EU-ba való belépéskor a határ menti falvak együtt ünnepeltek, kihasználva a Pat mellett hajóátkötőt, ahova a jövő nyártól rendszeres hajójáratokat terveznek.

Neszméri Tünde

A bajai anyanyelvi táborról

A Rákóczi Szövetség és a Pro Iuventute Alapítvány harmadik alkalommal szervezte meg 2004. július 3-7. közötti anyanyelvi táborát Baján, a Szent László ÁMK-ban. A program célja a többszörösen hátrányos helyzetben élő délvideki szörványban élő magyar gyermekek nevelési szándékkal való nyári táboroztatása volt. A program megvalósításában a Rákóczi Szövetség működött közre.

A tábor előkészítése 2004. áprilisában indult, amikor kapcsolatba léptünk a megcélzott Zombor környéki (Nyugat-Bácska) régió településeinek iskoláival. A táborban hagyományosan iskolánként 5-6 gyermeket láttunk vendégül Bácskertesről, Bezdánból, Doroszlóról, Gombosról, Nemesmiliticsről és Csonoplyáról, Szilágyról, Kuláról, Telecskából, valamint Zomborból.

Minden faluból 1-1 kiséző tanár jött a gyermekekkel, akik végig velünk töltötték az 5 napot, és szükség esetén segítségünkre voltak (pl. strandolásnál), ezen túlmenően azonban szakmai tapasztalatsere céljából bajai tanárok foglalkoztak velük. A tábor végén a tanárok bajai iskolák és a Rákóczi Szövetség, valamint a Pro Iuventute Alapítvány jóvoltából tankönyveket és oktatási segédanyagokat kaptak kézhez ajándékba, ezzel is elősegítve a határon túli magyar iskolaügy módszertani fejlődését.

A kapcsolatfelvételt és az egyeztetéseket eredményeképpen Baján 72 fő kezdte meg táborozását július 3-án, szombaton. Külön kérésükre az iskolák az idei esztendőben is új diákokat küldtek el hozzánk, tovább növelve ezzel a program határfokát. A tábor

sok mellett színter csoportokban sportoltak, játszottak - ezeket az időpontokat az „aktív pihenés” sorok jelzik a programban.

A kulturális műsorok közül szeretném kiemelni Figura Ede előadóművész - kifejezetten ilyen korú gyermekeknek összeállított - műsorát, melyeket a gyermekek nagy örömmel hallgattak. A Gemence erdőben történő klsvasutazás - az ottani oktatási programmal egybekötve - szintén feljethető élmény jelentett ezekben a háború pusztította Jugoszláviában felcseperedő gyermekeknek, úgy mint a híres bajai halászlé bográcsokban történő elkészítése, vagy a Kossuth-nóta elszajátítása, mely sajnos sokaknak volt ismeretlen a tábor kezdetén.

Az esti mesevetítés az idei esztendőben sem maradt el, különösen a magyar népmesék, a Mátyás király és a régi magyar mondák sorozatából. Ez komoly sikert aratott kis vendégeink körében, ezért a jövőben is élni fogunk ezzel a lehetőséggel.

A tábor végén minden gyermekkel és kiséző tanárral rövid élménybeszámolót íratunk [megtekinthetőek irodánkban]. Ezen dokumentumok alapján bátran állíthatjuk, hogy a tábor programja elnyerte a kislátók tetszését és sikeresen mozdította előre a délvideki szörványmagyarság ügyét.

Ezúton szeretném megköszönni az Ifjúsági Közalapítvány támogatását. Öszintén remélem, hogy jövőre ismét nagyobb keretből, több támogatást tud szétosztani a kuratórium, mert az idén bizony, saját tartalékaink felhasználásával sikerült csak megrendezni a tábort.

Marusza Zoltán

Főiskolás tábor Szentendrén

A Rákóczi Szövetség immáron tizenhatodik alkalommal rendezte meg Főiskolás Táborát. A tábor, mely először a felvidéki hallgatókat fogta össze, mára összkárpát-medencei méretűvé nőtt. Az idei táborba ennek megfelelően meghívásra került valamennyi nagyobb határon túli ifjúsági szervezet, ideértve a Rákóczi Szövetség helyi szervezeteinek ifjú taglalt is. A rendezvény pályázati okokból a szokásos augusztus vége helyett szeptember 1-5. között került megszervezésre, a hagyományoknak megfelelően Szentendrén, a Pap-szigeti kempingben.

Halzl József elnök és Németh Zsolt előadása

A tábor célja a határon túli magyar ifjúsági szervezetek közötti kapcsolatépítés elősegítése, a nemzeti öntudat erősítése, a politikai, gazdasági és közéleti témákban való elmélyülés volt. A tábor alkalmat kívánt adni az egyes régiók fiataljainak és ifjúsági szervezeteinek a Kárpát-medencei magyar közélet problémáinak megbeszélésére. A tábor programján számos szakmai előadás szerepelt, melyek többségükben az európai uniós csatlakozást is érintették. A neves anyaországi és határon túli politikusok (Németh Zsolt, Csepeli György, Baráth Etele, Bauer Edit, Kovács Miklós) olyan témákkal foglalkoztak, mint a magyar nemzetstratégia, a Kárpát-medencei digitális „honfoglalás”, az európai uniós támogatások vagy a kettős állampolgárság.

A politikai jellegű kérdések mellett fontos szerepet játszottak a magyar nagyvállalatok

vezetőinek előadásai (pl. Tolnay Lajos, Magyar Alumínium Rt., Mártha Imre MVM Rt., Galács Ábel, MOL Rt.), akik a nemzeti vállalatok európai uniós szerepéről tartottak előadást. A gazdasági jellegű témák lehetőséget teremtettek a határon túli hallgatók esetlegesen ott végezhető szakmai gyakorlatának megvitatására is. Szintén gazdasági területet érintett az Új Kézfogás Közalapítvány titkárnak, Both János a határon túli vállalkozásfejlesztéséről tartott előadása.

A kulturális élet képviselői közül Czako Gábor író és Klaus Weigelt, a Konrad Adenauer Alapítvány magyarországi képviselője voltak a tábor vendégei.

Nagy sikert aratott (sokak szerint a tábor egyik legfontosabb eredménye volt) a Kárpát-medencei ifjúsági kerekasztal megszervezése,

melyen részt vett a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciájának elnöke, Barthel-Rúza Zsolt is. A kerekasztalt személyesen Dr. Halzl József, a Rákóczi Szövetség elnöke moderálta. A részvevő szervezetek megegyeztek egy zárónyilatkozat elfogadásában, melyhez felkérték a jelen nem lévő, határon túli ifjúsági szervezetek csatlakozását is.

A tábor fontos részét képezték persze a kulturális és szabadidős programok is, így a tábornyitó részeként a kiváló kamarakonzert vagy az esti filmvetítések (Chico és a Trianon című művek). Hatalmas sikert aratott a tábor záró népi táncbáz, a nagyszerű Kavalkád néptánc-együttes előadásában, melynek fellépését, Ugron Gáspár főtítkárnak köszönhetően, az utolsó pillanathban sikerült biztosítani. Az esti szórakoztatásról a játékos vetélkedők és az esti zenés-táncos mulatság gondoskodott.

A tábor, minden nehézség és óhatatlanul előforduló probléma ellenére jó hangulatban telt el, biztosítva, hogy a résztvevők ne csak szellemekben, de közös élményekben is gazdagodva térjenek haza.

Végezetül a Szövetség nevében szeretném megköszönni a Konrad Adenauer Alapítványnak és az Informatikai és Hírközlési Minisztériumnak, hogy a tábor támogatóiként lehetővé tették a rendezvény megvalósulását.

Nagy Zoltán

Cultura Nostra ajándékutazás

A Cultura Nostra történelmi vetélkedő, melyet a kárpát-medencei magyar középiskolások számára szervezett a Pannonhalmi Apátság karöltve a Rákóczi Szövetséggel, egy ajándékutazással zárult július 11-16. között. A többszáz csapatból, akik jelentkeztek, az első tíz helyezettet magyarországi honismereti túrával jutalmaztak a szervezők.

Vasárnap, július 11-én indultunk Budapest-ről Pannonhalmára, ahová délután érkezünk meg. Az apátságban nagy szeretettel fogadtak. A szállás elfoglalása után orgonahangversenyt hallgattunk meg, Lukács atya előadásában. Másnap hétfőn Miskolc Antál tanár úr vezetett körbe az apátságban. Megnéztük a bazilikát, olyan helyeken járunk, temérdek olyan dologról hallottunk, amit az egyszerű látogatók nem ismerhetnek meg.

A főkönyvtár megtekintése után, ahol láthattunk egy-két ritka kiadványt, a levéltárat tekintettük meg, ahol, azt hiszem a legnagyobb áhítattal a tihanyi apátság ala-

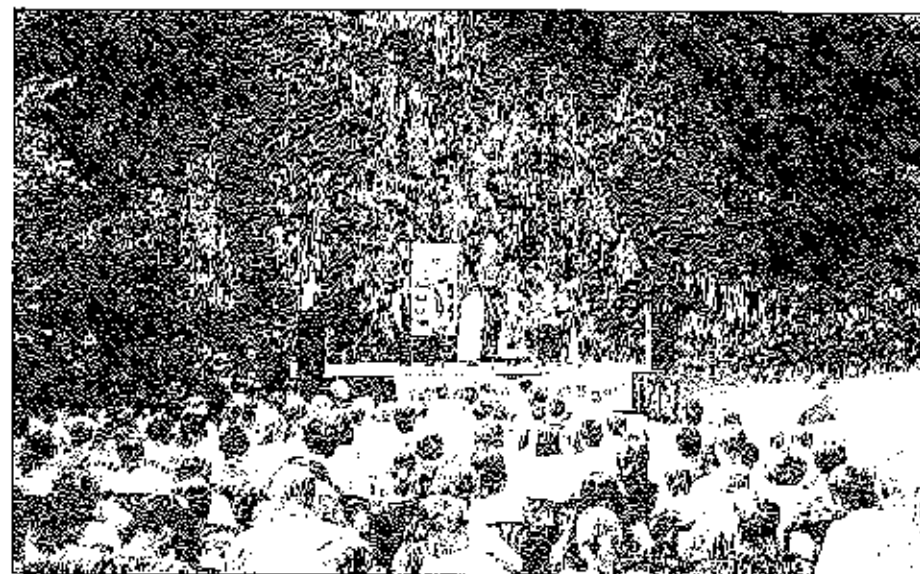
pító oklevelét vették kézbe a gyerekek. A levéltári anyag megtekintését Dénesi Tamásnak köszönhetjük. Késő délután pedig az apátság szőlőszé Drozdik Attila, az új pincészetet mutatta meg. Másnap indultunk Bábolnára, de még Győrben megálltunk két órára, ahol a történelmi városrészt néztük meg, idegenvezetéssel, többek között a Szent László-hermát. Bábolnán pedig fantasztikus másfél napot töltöttünk a Nemzeti Ménes birtokon. Házigazdáink szeretettel fogadták bennünket, s a lehető legtöbbet akarták megmutatni a ménesbirtokból. Lovas bemutatót tartot-

tak nekünk, lehetőségünk volt lovagolni, fogaton körbejárni a herbáriumot. Megnéztük mindegyik múzeumot, estére pedig gulyás, meg szalonasítás várt a birtok vadászházánál. Sokat megtudtunk a magyarországi lötenyésztésről, a bábolnai ménes alapításáról, a vadásatról. Csütörtökön Veszprémbe menet vetettünk egy pillantást a zirci apátságra. Veszprémben este városnézés volt a program, majd másnap Herendre utaztunk, ahol a porcelángyártás rejtelmait ismerhetjük meg.

Pénteken visszautaztunk Budapestre, s címváltás után a csapat tagjai nehéz szívvel búcsúztak egymástól, nagy-nagy élményekkel gazdagabban.

Ambrus Sándor

Magyar diákok és tanárok V. találkozója a Magyar Kálvárián

Ötödik alkalommal szerveztük meg a „Magyar diákok és tanárok találkozója a Magyar Kálvárián” című rendezvényünket 2004. július 9-15. között Sátoraljaújhegyen. A Rákóczi Szövetség helyi szervezete és a Keresztény Ifjúsági Népfőiskola vállalta a rendezvény megszervezését és lebonyolítását, melyhez az anyagi fedezetet a Rákóczi Szövetség országos elnöksége biztosította.

Örömteli, hogy a Rákóczi Szövetség felhívására több új város jelentkezett (pl. Dunaszerdahely, Kassa, Kaszony, Gyergyószentmiklós, Ada), így a korábbi évek vendégei mellett ők tovább színesítették a résztvevők körét.

A programok jó része követte a korábbi évek hagyományát. Örömtünkre szolgált, hogy Pálkás József, a Fidesz-MPSZ Kulturális Tagozatának elnöke elfogadta

felkérésünket és a megnyitó ünnepségen szólt a tanárokhöz és diákokhoz. Köszönjük Ugron Gáspár főtítkárnak a 100. Országzászlónál megfogalmazott gondolatait.

Külön kell szólni a felvidéki napról, melyet a nagykaposi Magyar Ház szervezett számunkra. Dobóruszka, Nagyszelmenc, Nagykapos és Borsl nagy élményt jelentett a résztvevőknek, ami a visszajelzésekben is igazolást.

Szeredi Kálmán

Felvidéki Nap a Magyar Kálvárián

A Találkozó 225 résztvevője közül július 11-én egy teljes napot töltöttek Felvidéken a délfelvidékiek nélkül, akik nem kapták meg a belépéshez szükséges vízumot. Reggel nyolckor 4 autóbusz várta a szlovák-magyar határon, Sátoraljaújhegyen a diáktalálkozó résztvevőit. Az autóbuszokban a kísérők előzetesen tájékoztatták a diákokat és a tanárokat az aznapi programról, és beszámolót tartottak a megtekintendő nevezetességekről.

Délelőtt fél tízre érkeztek Dobóruszkára, ahol megtekintették a római katolikus templomot és Dobó István Eger-vár hős törökverő kapitányának sírhelyét. 10 órától szentmisén vettek részt, melynek színvonalát emelte Dévai Nagy Kamilla előadása. Ezután megismerkedtek Nagykapos nevezetességeivel: Szent István szobor, Turulmadár, Erdélyi János emléktábla és dombormű, Mécs László mellszobra, Dobó István

mellszobra. Dél 12 óra körül érkeztek a Rákóczi Magyar Községi Házba, ahol megnézték az Erdélyi János Emlékszobát és megismerkedtek a ház küldetésével és tevékenységével. Délben elfogyasztották a ház udvarán bográcsban főzött ebédjüket.

Tovább indultak Nagyszelmencre, ahol ellátogattak Európa utolsó vasfüggönyéhez, amely Kis- és Nagyszelmencet választja el, megismerkedtek a kettévágott falu és a két székelykapu torzó történetével, ahol „Fesztivál a határon” című kulturális rendezvénysorozaton vettek részt. A fesztivál ünnepélyes keretek között Ugron Gáspár, a Rákóczi Szövetség főtítkárnak nyitotta meg. A határmenti rendezvényen a diáktalálkozó résztvevői színvonalas műsort adtak elő az érdeklődőknek, amelyben fellépett a Borsl néptánc-együttes és népzenekar Székelyudvarhelyről, a Gimesfelsőlők Szent Erzsébet

Gimnázium diákjai), akik csángó énekeket adtak elő, és Dévai Nagy Kamilla Liszt Ferenc díjas énekes és a Krónikás Iskola diákjai.

Hazafele menet betértek Borslba a Rákóczi kastélyba, ahol megismerkedhettek Rákóczi szülőhelyével, majd visszaérkeztek a tábor színhelyére, Sátoraljaújhegyre.

A felvidéki nap teljesítette küldetését: emelte a résztvevőkben a nemzeti öntudatot, az összetartozás érzését, értékes kapcsolatok, barátságok kötődtek. Trianon éles kérésnek ellentmondva, testben és lélekben újra egyes lehettünk, itt különban, Rákóczi szülőföldjén. Mindehhez a közös szentmise és a nap további értékes programjai járultak hozzá. Megmutathattuk a Felvidék történelmileg és a magyarság szempontjából egyaránt kiemelt fontosságú vidékét, mindez nem jött volna létre a Rákóczi Szövetség támogatása nélkül.

Zárónyilatkozat

XVI. Kárpát-medencei Nyári Főiskolás Tábor, Szentendre, 2004. szeptember 4.

A Rákóczi Szövetség immáron tizenhatodik éve rendezte meg Kárpát-medencei Főiskolás Táborát Szentendrén, mely a Magyar Ifjúsági Konferencia mellett szinte az egyetlen fórumot jelenti a határon túli fiatalok és szervezeteik találkozására. Alulírottak, az általunk képviselt ifjúsági szervezetek nevében, kihasználva az együttgondolkodás lehetőségét és a határon túli fiatalok helyzetét elemezve, a következő nyilatkozatot fogadjuk el:

1. A határon túli ifjúsági szervezetek fontosnak tartják kihangsúlyozni, hogy a mindenkori magyar kormány nagy felelősséget visel a határon túli magyarság iránt. Szeretnénk felhívni a frissen megalakuló magyar kormány figyelmét, hogy az elmúlt években szagnált, sőt egyes területeken csökkent a határon túli célokra fordítható vagy a határon túli magyarsággal foglalkozó szervezetek által igénybe vehető állami források mértéke. Mivel ez a folyamat a nemzet egésze – és így a Magyar Köztársaság – szempontjából káros, a kormányt fokozott felelősség terheli eme folyamat megállításában. Felszólítjuk ezért a magyar kormányt, hogy emelje a határon túli célokra fordítható források összegét, biztosítva azon pályázati lehetőségek kibővítését, melyek közvetlenül ilyen célokat szolgálnak.
2. A főiskolás tábor során fokozatosan érelődött meg az a gondolat, hogy elengedhetet-

len a magyar nemzeti stratégia megalkotása, mely választ adna olyan fontos kérdésekre, mint a magyarság tragikus demográfiai mutatói, a csökkenő gyerekékszám, a család-alapítási kedv apadása. Ezek a folyamatok a határon túli régiókban folyamatos asszimilációval párosodnak. Felkérjük ezért a magyar országgyűlés pártjait, hogy kezdeményezzék egy magyar nemzeti stratégia kidolgozását, melynek munkálatába bekapcsolódnának a magyarországi és határon túli civil szervezetek is. Felkérjük továbbá őket, hogy segítsék elő ezt megfelelő finanszírozási programok kidolgozásával.

3. Nagy jelentőségű ügynek tartjuk a határon túli magyar oktatásügy szempontjából az oktatási-nevelési támogatás bevezetését, mely reményeink szerint nagy szerepet fog játszani a határon túli oktatásügy vonzóképességének növelésében, és így alkalmas lehet az asszimilációs folyamat megállítására. Fontosnak tartjuk, hogy az oktatási támogatás képes legyen közvetlenül a szülőket megszólítani, így általában javasoljuk – ismerve az egyes régiók eltérő helyzetét –, hogy az oktatási támogatás a családokhoz közvetlen módon jusson el.
4. Üdvözljük az elmúlt időszak pozitív fejleményeit, így a felvidéki magyar nyelvű oktatásban beállt alapvető változásokat, a révkomáromi magyar nyelvű egyetem létrejöttét, az önálló nyitrai nemzetiégi kar

megalapítását és az érsekújvári független, magyar tantervű gimnázium megalakulását. Fontosnak tartjuk azonban felhívni a közvélemény figyelmét a beregszászi II. Rákóczi Ferenc Főiskola körüli problémákra. Szervezeteink a főiskola jelenlegi státuszának és függetlenségének megőrzése mellett állnak és szolidaritásukat fejezik ki az e célból szervezett 2004. szeptember 8-i tüntetéssel.

5. Szervezeteink kötelességüknek érzik felhívni a figyelmet a Vajdaságban eluralkodó, az ottani magyarságot sújtó erőszakra, amelylyel a magyarságot szülőföldjük elhagyására akarják kényszeríteni. Felszólítjuk a magyar politikai döntéshozókat, hogy – felhasználva a nemzetközi fórumokat is – fokozott aktivitással cselekedjenek a magyarokat, különösen a fiatalokat folyamatosan érő erőszak megszüntetése érdekében.

Szentendre, 2004. szeptember 4.

felvidéki magyar Diákhálózat, Magyar Ifjúsági Közösség, Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség Ifjúsági Szervezete, Országos Magyar Diákszövetség, Partiumi Egyetem Hallgatói Önkormányzata, csikszereadi Rákóczi helyi szervezet, Vajdasági Magyar Diákszövetség, Vajdasági Ifjúsági Fórum, Gombosi Ifjúsági Szövetség, Vajdasági Ifjúsági Tanács

Közös ünnepség az uniós csatlakozás alkalmából

Neszmi, Dunaradvány és Búcs községek Önkormányzatának szervezésében a Rákóczi Szövetség Hídverő szervezetének közreműködésével május 1-jén európai uniós csatlakozási ünnepséget szerveztek. A Rákóczi Szövetség részéről Halzl József és Bíró Albert vett részt az ünnepségen. Az ünnepség délelőtt 11 órakor a neszmi Millecente-nárium park Szentkorona Kikötőjében kezdődött, az ünnepségen részt vettek a Rákóczi Szövetség Hídverő szervezetéhez tartozó felvidéki települések polgármesterei, Duray Miklós, a szlovákiai Magyar Koalíció Pártja ügyvezető alelnöke. Benkő Ferenc polgármester köszöntötte után Duray Miklós és Halzl József mondott rövid beszédet. Duray Miklós az uniós csatlakozást a felvidéki magyarság számára fontos lehetőségként említette, hangsúlyozva, hogy a csatlakozás Európának 84 évvel ezelőtt történt kettőszétválását korrigálja. Halzl József a Rákóczi Szövetség szerepét méltatta a Hídverő szervezet létrehozásában, abban, hogy a Duna két oldalán lévő települések sokoldalú kapcsolata már 10

ével a csatlakozás előtt a Szövetség közreműködésével megindult. Az ünnepség további részében az oroszlanyi és neszmi iskolák diákjai kultúrműsort adtak elő.

Ezután a résztvevők hajóval Dunaradványba vonultak át, ahol a kikötő területén újabb ünnepséget rendeztek, itt Bódi László, a község polgármestere köszöntötte a vendégeket, majd ugyancsak Duray Miklós és Halzl József mondott ünnepi beszédet. Az oroszlanyi és neszmi iskolák tanulói mellett a dunaradványi óvodások és kórus is közreműködött a kulturális műsorban.

A Rákóczi Szövetség képviselői ezután rövid sétát tettek Dunaradványban. A református lelkész kalauzolásában meglátogatták a református templomot és megtekintették Baróti Szabó Dávid emlékművét.

A program záróeseménye a búcsi ünnepség volt, amelyet a helyi sporttelepen rendeztek meg. Itt Szilgeti János polgármester mondott köszöntőt, majd Duray Miklós és Halzl József méltatta az uniós csatlakozást. Ezt követően itt is kultúrműsort szerveztek

magyarországi és búcsi kulturális csoportok közreműködésével. Mindhárom színhelyen a közreműködő közéleti személyiségek részvételével „Európa-fa” ültetésére került sor.

Az ünnepi pillanatok óta több hónap telt el, de aki átlépi a határt, minden alkalommal örömet érez a szívében, hogy az útlevél helyett személyi igazolványával kelhet át és csak emlékeiben él a sokszor megalázó vámvizsgálat. Örülhetünk annak is, hogy felvidéki magyar parlamenti képviselők az Európai Parlamentben megtehetik azt, amire a Pozsonyi Parlamentben nincs joguk: magyarul szólhatnak fel. Igaz, az örömben örömmel vegyül, ha valaki arra gondol, az Európai Parlament szlovákiai frakciójának közel fele részben magyarokból állhatna és magyarul szónokolhatna, ha a magyar választókat a választási kampány szervezői megfelelően motiválták volna a választásokra. Akkor nem fordulhatott volna elő, hogy egyes magyarok szlovákiai frakciókban még a szlovákiai ártágnál is kisebb arányban mentek el szavazni az emberek.

A XXI. Nemzetközi Anyanyelvi Tábor Győrött

Idén augusztusban huszonegyedik alkalommal rendeztük meg hagyományos anyanyelvi táborunkat határon túli magyar diákok, elsősorban is a középiskolás korosztály számára.

A Felvidékről (Szlovákia), Erdélyből (Románia), Kárpátaljáról (Ukrajna) érkezettek, valamint az anyaországi résztvevőket ismét színes programokkal vártuk. Táborunk elsődleges célja a magyarságtudat erősítése az elszakított területeken élő fiatalokban, de fontosnak tartjuk a történelmi, irodalmi és néprajzi ismereteik bővítését, az interperszonális kapcsolatokat kialakítását, valamint az anyaország megismertetését. E célok megvalósítását szolgáló programunkat, mely az alábbiak szerint alakult.

A Győrben töltött napok változatos, de komoly munka elé állították a csoportot.

Neves szakemberek (D. Barsi Ernő néprajzkutató, Tomka Péter régész, Dr. Lanczendorfer Szusanna etnográfus, R. Szabó Lajos pedagógus, író) előadásokon, beszélgetéseken keresztül vezették be diákjainkat a néphagyományok, a magyar történelem, az anyaország csodálatos világába. Vendégünk volt Dr. Pápai Lajos megyéspüspök, aki a kereszténység és a magyarság ezer éves kapcsolatáról beszélt. Tóbiás Áron újságíró Krúdy titkairól, Baksa Péter pedig Ballasról tartott élvezetes előadást. Kara Ákos, a GYMS Megyei Önkormányzat fiatal kabinetfőnökével arról beszélgettünk, hogy milyen lehetőségei vannak a nemzeti politikának az Európai Unióban.

A felmerülő kérdéseket esténként kiscsoportos foglalkozásokon vitattuk meg, s

ilyenkor nyílt alkalom a magyar filmművészet egy-egy kiemelkedő darabjával történő megismerkedésre. Beszélgettünk a magyarság sorskérdéseiről, valamint az elszakított területeken élők mindennapi gondjairól. Sikeres volt a magyar tánccház. A manuális foglalkozáson ügyes fogásokkal megtanultuk az ajándékkészítés apró titkait. A magyarországi kirándulásokon felkerestük az ezeréves Pannonhalmát. A balatonnál fürdőzést összekötöttük Tihany felfedezésével, tiszteletünket tettük I. András király sírjánál. Nagycenken a legnagyobb magyar, Széchenyi István életével ismerkedtünk, meglátogattuk a hűség városát, Sopront és sétáltunk a páneurópai pléknik helyszínén is.

J. Kovács Andrea

Dokumentumfilm Trianonról

Az 1939-45-ös II. világháborút követő 60 esztendő óta Koltay Gábor alkotása az első mozifilm, amely Trianonról, annak következményeiről és máig tartó hatásáról foglalkozik.

1920. június 4-én délután fél 5-kor az 1914-18-as I. világháborút lezáró Párizs melletti, Versailles-i békerendszer részeként a kis-Trianon elnevezésű palotában írták alá a Magyarország jelentős megcsönkítését eredményező, trianoni „békeszerződést”.

Elvették az ország területének 72 százalékát, 232.804 négyzetkilométert. Elszakították lakosságának 64 százalékát, 13.287.241 lakost.

A XX. században ránk zúduló csapások sorát a Versailles-i–trianoni békediktátumtól szoktuk számítani. A két világháború között a magyar társadalom a békés revízióban reménykedett, amelynek érdekében sokoldalú kulturális-szellemi fejlődés következett be. A II. világháborút követően, 1947-ben Párizsban a nagyhatalmak újra megerősítették a trianoni döntéseket.

A XXI. század elején vajon miért nem lehet a több mint nyolcvan éve tartó trianoni folyamat tényeit a valóságnak megfelelően feltárni és a magyar közvélemény, valamint a világ tudomására hozni?

Milyen lehetősége van egy kis országnak arra, hogy a trianoni és párizsi döntéseket szentesítő nagyhatalmak által meghatáro-

zott mai globális világ és európai egységesülési tendenciák közepette érdekeit érvényesítse és gondoskodjon a világban szétszóródott magyarságról, valamint korszerű válaszokat fogalmazzon meg a trianoni trauma XXI. századi kezelésére?

Koltay Gábor dokumentumfilmjében jeles, tudós emberekkel és közéleti személyiségekkel, így Csúrka Istvánnal, Duray Miklóssal, Feltő Ferencsel, Glatz Ferencsel, Neimeskürty Istvánnal, Pozsgay Imrével, Raffay Ernővel, Tökés Lászlóval beszélget, valamint költők, írók gondolatainak segítségével az érzelmeire is ható módon megrázó erővel és szokatlan őszinteséggel szenvedélyesen hangsúlyozza, hogy a trianoni folyamatról minden körülmények között beszélni kell.

A film – melynek 14 részes televíziós változatát a Magyar Televízió az első rész sugárzása előtt egy héttel indoklás nélkül levetette a műsorról – Budapesten csak az Útráton moziban kerülhetett bemutatásra, illetve a Kárpát-medence számos pontjára jutott el egy-egy alkalommal.

A film megvásárolható videokazettán a Korona Film Kft. székhelyén: Budapest, II. ker. Gábor Áron u. 8., illetve megrendelhető telefonon: 1 200 84 03, vagy e-mailben: kfilm@hu.inter.net.

A XIV. Esztergomi Anyanyelvi Tábor

Az Anyanyelvi Tábor megszervezésére 2004. 08. 17-22-e között került sor. Összesen 32 magyar ajkú gyermek vett rajta részt: 26 Kárpátaljáról, 2 Csehországból és 4 Szlovákiából. A kárpátaljaiakat és a csehországiakat egy felnőtt kísérte, akik a felügyeletben is a segítségünkre voltak.

A programszervezést a nyitrai Konstantin Egyetem magyar diákklubjának, a Juhász Gyula Ifjúsági Klub tagjai bonyolították: Fábrik Ágnes, Fábrik Katalin, Petres Sándor, Fitos András, Király Ágnes, Katona Adriána, Bayer Gábor, Csizmadia Mária és Csizmadia Gabriella.

Ebben nagy segítségünkre volt az esztergomi illetőségű Török Józsi bácsi, aki nagyon a szívében viseli a határon túli gyerekek sorsát. Neki köszönhetően több helyre is eljutottunk jutányos áron vagy ingyen (bázilika, strand).

Csizmadia Gabriella

Rákóczi József francia házassága

Az észak-franciaországi Valenciennes-ben 1671. január 9-én született Jean-Baptiste Vanmour francia festőművész. Konstantinápolyban telepedett le a XVIII. század elején és az ottani egzotikus környezetben olyan ragyogó pályát futott be, hogy soha nem tért vissza.

A Nagyúr udvaránál és az oszmán méltóságoknál nagy tekintélynek örvendett, annál is inkább, mert keresztény lévén nem kellett törődnie a koráni rendelettel, mely az éfölképek ábrázolását tiltja. Tájképeken kívül főleg arc- és életképeket festett a legaprólékosabb pontossággal és megbízhatósággal. Sok eseményt és jellegzetes jelenetet rögzített vászorra, melyek történelmi dokumentumoknak számítanak.

Festményei közül kettő II. Rákóczi Ferenc idősebbik fiát, Rákóczi Józsefet ábrázolja. Ezek közül az egyik az 1737. december 3-án a Topkapı palotában lezajlott fogadását I. Mahmut szultánnál mutatja be. Kétségtelen hiteles az ábrázolás, hiszen Mikes Kelemen akkor a fejedelem fia mellett volt, és ő is leírta a ritka eseményt. Ha a leírás leírását összehasonlítjuk a festő képével, szembeszökő az egyezés. Minden részlet, melyről Mikes szól, szerepel a vásznon.

A másik festmény Rákóczi József lakomáját mutatja a Nagyvezirnél, ugyanilyen hű pontossággal, bizonyítva, hogy Rákóczi Ferenc fia belekeveredett a török diplomácia sakkhúzáiba, amelytől azt remélte, hogy mint Törökország szövetségese Erdélyt visszanyerheti egy induló hadjárat alkalmával. De vajon hogyan jutott el ideig?

Rákóczi József Bécsben született 1700-ban. Alig volt több, mint egy éves, amikor keresztapja, I. József császár parancsára elvették az anyjától, Sarolta-Amália von Hessen-Rheinfelstől, noha a fejedelemasszony Bécsben tartózkodott. Miért? Egyrészt azért, mert a császár nagyon haragudott Rákóczi Ferenc titkon előkészített és akarata ellenére kötött házassága miatt. Másrészt mert Rákóczi éppen 1700-ban a felkelő „elégületlen” magyarok élére állt.

Miután II. Rákóczi Ferencet elfogták és a bécsiújhelyi várba zárták, még nagyobb lett a császár haragja a magyar fejedelmi családdal szemben, amikor értesült arról, hogy Sarolta-Amáliának sikerült kiszöktetnie börtönéből a férjét és Lengyelországba juttatni. Éppen három éves volt a kis József, midőn apja közzé tette a „Recrudescunt vulnera

inclitae gentis Hungariae” kezdetű híres kiáltványát.

Nem csoda, ha ezek után a bécsi udvarban teljesen idegen nevelést adtak Rákóczi Ferenc fiának, és szinte tisztelettel tartották távol szüleitől, rokonaitól, népétől, országától. Megtanult folyékonyan németül és franciául, azonban egy árva szót nem tudott magyarul és nem is volt szabad előtte Magyarország nevét még kiejteni sem. Maga a császár gondoskodott arról, hogy fölöttébb hézagoss nevelésben részesüljön. Utasítására a legfőbb hangsúlyt a vallásra, valamint az Egyház és a Császár iránti engedelmisségre helyezték. Nevelői úgy tartották: ezeken túl inkább szórakozzon és élje a főúri családok sarjainak léha életét, csak ne érdeklődjön a magyarországi események iránt. Ezért mindaddig, míg Bécsben élt, József lovagolt, vadászott, kártyázott, gáláns kalandokba keveredett, szinte elfelejtette, hogy ki is a leszármazottja.

Mire serdülőkorba ért, nem volt fogalma sem apja történelmi szerepéről, és nem értette azt sem, miért harcol a császári hadak ellen. Akkor, hogy minél távolabb érezze magát Magyarországtól egy olasz nemesi címet kapott. „Marchese di San Carlo” lett, ami nem túl sokat jelentett neki sem pénzben, sem megbecsülésben. Már nagykorú volt, mikor 1723-ban I. József nagybirtokokat ajándékozott neki Szicíliaiban, ezzel mintha „aranyketrecbe” akarta volna száműzni. Ott, az aranyifúság gondtalan, pazarló életét élte tizenegy évig. Mindenkül azt hihette, róla többé nem hall.

Egyszer csak, még édesapja halála előtt elkövetkezett a megvilágosodás – saj-

nos máig is jórészt tisztázatlan, hogy miként. Felvette az apjától kapott munkácski hercegi címet, annak ellenére, hogy az ideig alig tartott kapcsolatot a híres száműzöttel. Nagy ritkán írt neki, de sose utazott el Rodostóba, noha örököse volt.

1734-ben megszökött Franciaországba. Kihallgatáson fogadta XV. Lajos francia király, és apjára való tekintettel gazdag kegydíjat adott neki, hogy rangjához illeően tudjon élni. Párizsban telepedett le, és nemsokára feleségül vette Marte de Contacléra francia nemes kisasszonyt. Megtudván, hogy Franciaországban van, betegeskedő apja siettetette Rodostóba jövetelét. Valóban, az esküvő után egy pár hónappal, 1735. április 8-án el is hunyt a nagy fejedelem, anélkül, hogy fiát, örökösét láthatta volna. József még két évig maradt Párizsban francia feleségével. A szerelmes pár kellemesen töltötte az időt, bálókba, operába, szalonokba, néha a Versailles-i udvarba járt szórakozni. Végre, 1737 nyarán József elindult Törökországba, otthon hagyva várandós feleségét. Rodostóba szeptember 12-én érkezett meg, és néhány napon belül léhaságával, tudatlanságával kiabrándította száműzött honfitársait. Mikes Kelemen elmondja, mennyire rossz vélemények voltak róla édesapja hűségese barátai. Az is fáj nekik, hogy egyáltalán nem tudott magyarul. Ha apjával hasonlították össze, kétségbe estek. Attól is félték, hogy nem lesz képes kellően tárgyalni a törökökkel, csak báb lesz a kezükben. Így is lett. Egy kiáltványt intézett a magyar néphez, melynek semmi visszhangja nem lett.

Tévesen azt hitte az oszmán kormány, hogy József pusztá megjelenése egy török hadsereg élén azonnal felkelést idézhet elő Erdélyben. Igaz, a Rákóczi név megőrizte szinte misztikus erejét, a harcot újra kezdeni akarók Józsefben is a magyar függetlenségű törekvések hiteles képviselőjét szerették volna látni. De ez a tehetségtelen, magyarul nem is beszélő idegen herceg, akiről Rákóczi Ferenc végrendeletében nem is szólt, mintha örökségéből is ki akar-

Bernard Le Calloc'h bemutatása

ta volna zárni, nem tudta rokonszenveket megnyerni. Az sem tetszett nekik, hogy Mahmut szultán önkényesen 1738. január 20-án Erdély fejedelmévé nevezte ki, holott az alkotmány szerinti ez a Rendek kizárólagos joga volt. Ezért a toborzás nem sikerült, a hazafiak nem voltak hajlandók egy török hódító hadsereggel együttműködni, félték, hogy ha a törökök behatolnak Erdélybe, jó darabig ki sem mennek onnan. Egyszóval: a balul indított kaland kudarcot vallott.

József rövidesen megbetegedett, nem játszhatta sokáig a bábu szerepét. 1738. november 10-én maláriában halt meg Csernavodában, a mai Románia területén. Halála előtt röviddel már súlyos gondokkal küszködött, mert annak dacára, hogy előzőleg V. Fülöp – katolikus – spanyol király aranygyapjas lovaggá ütötte, XII. Kelemen pápa, a császár unszolására, szeptember 5-én egy kiközösítő bullát adott ki ellene a török pogánnyal kötött szövetség miatt. Három nappal halála előtt, november 7-én végrendeletet írt, melyben azt a kívánságát fejezte ki, hogy a konstantinápolyi Szent Benedek katolikus templomban temessék el, apja mellett. A kiközösítés ellenére a templom birtokosai, a jezsuiták, eleget tettek volna kérésének, talán azért, mert az egyházi átok „minor”-nak volt minősítve, vagy pedig azért, mert József megbánta bűnét és kegyelmet kért a pápától. De a Porta ellenezte ezt azzal az indokkal, hogy idegen keresztény temetés nem szabad a fővárosba behozni. Ezért Rákóczi Józsefet Mikes Kelemen Csernavodában ideiglenesen temettette el, remélve, hogy egyszer majd a szerencsétlen herceg mégis apja mellé kerülhet. Így is lett később. Testét a Szent Benedek templomba helyezték az oszmán hatóság jóváhagyásával. Hamvait 1906. októberében hazahozták, és végső nyugalóhelyet lelt apja mellett a kassai dombon, ahol sírja most is látható.

Közben a tragédia Párizsban még két áldozatot követelt. Francia felesége, Marie szeretett férje után huszonhárom éves korában özvegy, sose látott Józsefa-Sarolta kisleánya pedig árván maradt.

Bernard Le Calloc'h

A Rákóczi HírviVő legutóbbi számaiban, mint ebben is, egy különös szerző tollából jelent meg néhány rendkívüli cikk, amely Rákóczi életének francia vonatkozású epizódjait, vagy epizód szereplőit mutatja be. Ki is ez a szerző, ki is ez a Bernard Le Calloc'h, aki ilyen kedves, archaikus magyar nyelven ír roppant érdekes dolgokat a Nagyságos Fejedelemről?

2003. júniusában alakítottuk meg Pásztón a helyi Rákóczi Szervezetet. A pásztói szervező az a Bottyán Zoltán tanár volt, aki a helyi francia tananyelvű gimnázium igazgatója is. Bottyán tanár úr meghívott az alakuló ülésre egy, az iskolájukkal kapcsolatban álló, Rákóczit is kutató urat, aki ott egy nagyszerű előadást is tartott. Ekkor ismerkedtem meg én is Le Calloc'h-kal és rögtön a szívembe zártam. Azóta többször találkoztunk, Rákóczi cikkeinek gondozásán bízta, együtt szerveztük a Rákóczi Szövetség párizsi szervezetét elnökünk támogatásával. Most megkísérlem bemutatni őt kedves Olvasóinknak!

Bernard Le Calloc'h 1925-ben született Le Havre-ban. Az egyetem elvégzése után, 1946-ban, mint a francia nyelv és irodalom tanára került Magyarországra, ugyanis pályázat útján a gödöllői premonstréai gimnáziumban vállalt állás. A gödöllői évek alatt annyira megszerette Magyarországot, hogy az egyházi iskolák államosítása után is itt maradt, a francia követség munkatársa lett. Feleséget is Magyarországról választott magának. Emelkedve a diplomáciai pályán később elhagyta hazánkat, de hűtlen soha nem lett hozzá. Még nemrég a francia szenátus titkáráként dolgozott.

Abból eredően, hogy kiválóan megtanult magyarul és széleskörű érdeklődésének megfelelően eredetiben olvashatta a magyar szellem kincsesárát, a magyarok egyik leghűségesebb barátja lett. A magyar történelem és művelődés megismerése során különösen a két országot és a két népet közösen érintő kérdések felé fordult kutatói figyelme. Így foglalkozott a kalandozó magyarok franciaországi nyomaival és a

Rákóczi emigrációval is. De felkeltették érdeklődését a magyar művelődés olyan kimagasló személyiségei, mint a tibetológiát megalapító kitűnő orientalista, Kőrösi Csoma Sándor, akiről közel 350 írást közölt, továbbá előszeretettel foglalkozott finnugorisztikával is, ezen belül félszázra tehető a finnekkel és az észtekkel foglalkozó dolgozatainak száma. Trianon következményei és a határon túli magyarok sorsa is élesen érdekli.

Első találkozásunk színhelyén, a pásztói francia tanítási nyelvű gimnáziumban is imába foglalják a nevét, az iskola könyvtárát róla is nevezték el. Tehetik ezt annál is inkább, mert a könyvtár legjava az ő adományaiból és szerzeményeiből áll össze, francia testvériskolák szervezésével segíti a nyelvtanulást, elmélyíti a Francia Intézet és az iskola kapcsolatát. Ismét felvette a kapcsolatot egykori munkahelyével, a gödöllői gimnáziummal, őket is segíti a maga módján.

Mint tudjuk, Rákóczi a szabadságharc végén, már 1711.márciusában Lengyelországba ment először katonai segítség ügyében, majd az ellenére történt békekötés után ott kapott menedéket. 1712. november 9-én szállt hajóra Danzskában, hogy európai segítséget kérjen. Viszontagságos út után 1713. január 14-én Dieppe kikötőjében lépett francia földre, ahol csaknem 5 évet töltött hűségese követőivel együtt az 1717. szeptember 16-diki Törökországba történő elhajózásig. Erről az időszakról, de Rákóczi és a szabadságharc francia kapcsolatairól is sok érdekes, főként csak francia levéltárakban fellelhető anyagokból megismerhető dolgot kutatott Bernard Le Calloc'h. Ezeket teszi közzé a kedves hangulatú esszéiben.

Olvassák élvezettel a különös nyelvezetű és érdekes tartalmú kis dolgozatokat! Reméljük a Rákóczi Klub egyik következő összejövetelén egy személyes találkozón keresztül Önöket is megérintheti Bernard Le Calloc'h varázsa.

Martényi Árpád

A felvidéki Kossuth-szobrokról

A rendszerváltozás után a magyar politikai életben és a történész-fronton – mint ismeretes – előtérbe kerültek a kossuthi eszmék. Nem tekinthetjük véletlennek, hogy az ellenzéki kerekasztaltól a Parlament elnöki székét foglalhatta el az a Szabad György, aki az egyik legjelentősebb publikálója volt a kossuthi eszméknek.

Jómagam különösen örültem ennek a ténynek, mert 1978-ban ő volt az, aki lektorálta Ádámfy Józsefnek „A világ Kossuth-szobrai” című, általam szerkesztett munkáját.

E fontos mű szerzője Szegeden körzeti főorvosként ment nyugdíjba és miután rájött arra, hogy hiányzik a Kossuth-szobrokra vonatkozó dokumentum-gyűjtemény, ő vállalkozott arra, hogy összegyűjti a világ Kossuth-szobraira vonatkozó dokumentumokat. Mintegy tízéves munka eredményeként ez sikerült is neki, mialatt ötezer levelet írt, illetve kapott a témával kapcsolatban. Amikor ezzel elkészült, a Nemzeti Múzeumban felkeresett engem és felkért e fontos kiadvány megszerkesztésére, amit én elvállaltam. Így született meg a világ Kossuth-szobrairól szóló kiadvány 1980-ban, miután annak szerzője – sajnos – hosszú betegeskedés után még az év elején elhalálozott.

A Magyarok Világszövetségének akkori elnöke, Bognár József ajánló soraiban úgy méltatta ezt a könyvet, hogy az nem csupán az itthoni, hanem a külföldön megtalálható Kossuth-szobrok hiteles jegyzékbecslését tartalmazza, amely „olyan mű, amelynek áttekintése után büszkébbé válhatunk magyar származásunkra és a magyar kultúrához való tartozásunkra.”

E kiadványból tudhatjuk meg, hogy Kossuth köztéri szobrai New Yorktól Torontóig és a bulgáriai Sumenig megtalálhatjuk a világ számos országában. Így vált Kossuth alakja a nemzeti függetlenség, a társadalmi-gazdasági haladás és a szomszéd népekkel való együttműködés profétájává, aki mint a magyar forradalom vezére és államférfija kivívta korának csodálatát és – főleg – az összmagyarság csodálatát, megbecsülését.

Eppen ezért nem véletlen, hogy a Felvidéken is hat Kossuth-szobrot állítottak fel. De ugyancsak nem véletlen, hogy Trianon után a magyarlakta területek megszálláskor nem csupán az őslakossággal szemben kegyetlenkedtek, hanem egyik-másik Kossuth-szobrot sem voltak hajlandók megtűrni.

Ezek után közöljük a Felvidéken felállított Kossuth-szobrokra vonatkozó legfontosabb adatokat:

Érsekújvár:

Felállításra került egész alakos álló bronz szobor 1906. június 17-én, amelyet egy közepes magasságú talpazatra Székely [Weisse] Ernő szobrászművész állított fel. Erről számolt be a Vasárnapi Újság 1906. évi 25. száma.

Dobsina:

A Horvay János által készített bronz mellszobrot 1907. június 16-án állították fel közadakozásból. Az államfordulat után azonban a szobrot ledöntötték, majd 1973. november 4-én Rudabányán az Érc- és Ásványbányászati Múzeumban helyezték el. A róla szóló irodalom megtalálható a Kossuth Naptár 1907. évfolyamában. Továbbá Hlavács Samu: A Rimamurányi-Salgótarjáni Vasmű Részvénytársaság Özdi Gyári Felvirágzó és Munkásszemélyzet Olvasó Egylete 25 éves fennállásának története: 1884-1909. c. kötetében, valamint a Gömör Árpád által szerkesztett „Emlékkönyv Dobsina bányaváros alapításának 600 éves évfordulójára”, 1927-ben Putnokon megjelent kiadványban.

Rozsnyó:

Az életnagyságot meghaladó bronz szobrot, Röna József alkotását 1907. június 16-án állították fel. Az államforma után a szobrot ledöntötték, majd 1939-ben ismét felállították. A róla szóló irodalom: Magyarország, 1907 május 7, 26-28; Rozsnyói Híradó, 1907. jún. 2., Kossuth Naptár: 1908, Képes Vasárnap, 1939. júl. 16.

Nagymihály:

A teljes alakú álló szobrot Palancsár Andor alkotását 1908. okt. 28-án állították fel. A megszállás után a csehszlovák katona-

ság még 1919-ban ledöntötte. A szobor-állításról szóló írás megjelent az Ország-Világ 1914. szeptemberi számában.

Técső:

A kárpátaljai helységben a Kossuth utcán állították fel. Készítője Jozovics Lipót kőfaragómester. Egyesek szerint Gerenday Béla. A bronz mellszobrot, amely egy 3 méter magas márvány talpazatra került 1896. május 10-én állították fel. Irodalom: Ország-Világ, 1914. szeptember.

Losonc:

Holló Barnabás egész alakos bronz szobrot a Kubinyi téren 1910. szeptember 19-én állították fel kő talpazatra. A szobrot a megszálló katonák 1919-ben ledöntötték és elásták. A szobrot Ferenc Ferdinánd losonci múzeumigazgató 1969-ben fej nélkül találta meg a tűzéraktanya egyik istállójában elásva. Onnan a füleki múzeumba került. Irodalom: Losonc és Vidéke, 1910. szept. 25.

A fentiekből is kiderül, hogy a milleniumtól az első világháborúig a vidéki városokban emelt jelentősebb Kossuth-szobrokról a korszak képes hetilapja, a Vasárnapi Újság reprodukciókkal kísért riportokban számolt be.

A szobor-leleplezéseken kívül a Felvidéken Kossuth Lajos faragott arcképét Ipolysságon leplezték le ünnepélyesen, amely alkalommal 1909-ben az ünnepi beszédet Ivánka István mondta.

Kossuthról az életében készült képekről a neves művészettörténész: Vayer Lajos „Kossuth alakja az egykorú művészetben” címmel jelentetett meg fontos tanulmányt az Emlékkönyv II. kötetének 435. és következő oldalain.